

ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΩΤΙΑΔΗ: Η ΕΞΩΣΗ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ

Με το βιβλίο αυτό τελευταίο της 'Οθωνικής φιλολογίας του, ο Φωτιάδης, συνεχίζοντας την έθνική του αποστολή, κλείνει την εξιστόρηση της έθνικής μας ζωής στα χρόνια της βασιλείας του 'Οθωνα. Έδώ μάς δίνει με το ζωντανό και κουβεντιαστό του ύφος την περίοδο από το Σύνταγμα του 1843 ως την έξωση του 'Οθωνα στα 1862.

Πρόκειται για μια από τις λιγότερο γνωστές περιόδους της νεώτερης ιστορίας μας, που είναι, όμως, γεμάτη από αγώνες του λαού για την λευτεριά του, την απελευθέρωση των υπόδουλων ακόμα αδερφιών του, την έθνική του ανεξαρτησία και αξιοπρέπεια. Παράλληλα, η απολυταρχική διακυβέρνηση του 'Οθωνα στα χρόνια αυτά της «συνταγματικής» του βασιλείας, οι αυθαιρεσίες των πολιτικάντηδων και οι έπεμβάσεις των ξένων, ιδιαίτερα της 'Αγγλίας, χαρακτηρίζουν, επίσης την περίοδο αυτή.

Μέσα στις σελίδες του βιβλίου ζωντανεύουν με την ιστορική εύσυνειδησία και με το γλαφυρό γράψιμο του συγγραφέα τα γεγονότα του 1848 στην 'Ελλάδα και στην Εύρωπη.

Η άγγλική επέμβαση ή γνωστή με το όνομα «Παρκερικά». Ο Κριμαϊκός πόλεμος και η άγγλογαλλική κατοχή στην 'Ελλάδα, που εμπόδισαν το λαό να φέρη σε νικηφόρο τέρμα τα λαμπρά μα άγνωστα στους πολλούς κατορθώματά του για την απελευθέρωση της Θεσσαλίας και της 'Ηπείρου. Η δίκη του Μακρυγιάννη. Τα «Σκιαδικά». Η αντιοθωνική εξέγερση του Ναυπλίου και η τραγωδία της Κύθνου. Η κορύφωση της λαϊκής όργης και το διώξιμο του 'Οθωνα και της 'Αμαλίας, ύστερ' από τη συνδυασμένη εξέγερση στρατού και λαού, που την ιστορική εκείνη νύχτα της 10ης 'Οκτωβρίου 1862

του έδωσαν το πιο ωραίο σύνθετο όνομα: τον είπαν «στρατόλαο».

Και στην «Έξωση του 'Οθωνα», όπως και στο προηγούμενο βιβλίο του Φωτιάδη, θα θέλαμε από το συγγραφέα να έκανε μια πιο συνθετική έπεξεργασία του υλικού του. Ένα μεγαλύτερο δέσιμο θα έκανε την αφήγηση πιο συναρπαστική. Ο συγγραφέας λυπάται ίσως να παραλείψει όρισμένες λεπτομέρειες που τις ξετρύπωσε με τόσο μόχθο μέσα στην πλούσια βιβλιογραφία του.

Επίσης θα κέρδιζε το έργο πολύ σε πληρότητα, χωρίς να ζημιώνεται το ιδιαίτερό του ύφος, αν ο συγγραφέας μάς έδινε περισσότερα, πιο συγκεκριμένα και πιο αναλυτικά στοιχεία για την κοινωνική και οικονομική διάρθρωση της ελληνικής κοινωνίας εκείνης της εποχής. Αύτος ο λαός που εκδηλώνει πολυδύναμη την παρουσία του, πώς ζούσε, τί δουλειές έκανε, πώς έβγαζε το ψωμί του. Ποιές ήταν οι πηγές του έθνικού πλούτου εκείνη την εποχή, πώς γινόταν ή κατανομή του έθνικού εισοδήματος, από που προέρχονταν οι φόροι που μπαίνανε στο δημόσιο ταμείο; Στην εξιστόρηση των γεγονότων του 1848 μάς δίνει μερικά τέτοια στοιχεία ο Φωτιάδης. Θα θέλαμε πιο πολλά και για όλη την περίοδο που πιάνει το βιβλίο. Αν θελήσει να συνεχίσει το ζωντανέμα της ιστορίας μας και πιο πέρα από τον 'Οθωνα, ας προσπαθήσει να μάς δίνει κι' αυτά τα στοιχεία που ολοκληρώνουν την εικόνα μιας εποχής.

Τελειώνοντας, εκφράζομε τη βεβαιότητα, πώς θα διαβαστεί πολύ αυτό το βιβλίο του Φωτιάδη. Γιατί είναι ένα βιβλίο που θα συναρπάσει, θα συγκινήσει και θα διδάξει και τους σημερινούς και τους αύριανούς Έλληνες.

Α. ΦΟΥΣΤΟΥΚΟΣ

KARL MARX: ANEKΔΟΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (SCRITTI INEDITI DI ECONOMIA POLITICA), RIUNITI 1963, Ρώμη.

Τα ανέκδοτα κείμενα της Πολιτικής Οικονομίας του Μάρξ άφορούν ώρισμένες μελέτες που προετοίμασαν την συγγραφή του ΚΕΦΑΛΑΛΙΟΥ. Αντιπροσωπεύουν τις διάφορες στιγμές έπεξεργασίας της οικονομικής θε-

ωρίας του Μάρξ, από την περίοδο του 1844 έως τα 1882, δηλαδή από τις πρώτες οικονομικές του μελέτες έως την πιο ώριμή του σκέψη.

Μελετώντας τα κείμενα αυτά δημιουργεί-

ται ή έντύπωση ότι και ό άναγνώστης μαζί με τόν συγγραφέα παρακολουθεί τήν μέθοδο τής επιστημονικής έρευνας, τήν ανάπτυξη τής σκέψης του Μάρξ, στο οικονομικό και πολιτικό πεδίο, τήν πρωτότυπη έπεξεργασία τής κριτικής του για τó καπιταλιστικό σύστημα. Η κριτική του στρέφεται τόσο στην άστική οικονομική επιστήμη, όσο και στο κεφαλαιοκρατικό σύστημα παραγωγής.

Στο πεδίο τής οικονομίας όπως και στο επίπεδο τής πολιτικής θεωρίας, εκφράζεται ό πρωτότυπος τρόπος έρευνας και άνάλυσης του συγγραφέα του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.

Η κριτική τής Πολιτικής Οικονομίας και οι θεωρίες για τó δίκαιο και τó κράτος, άναπτύσσονται με τρόπο ώστε να συμπλέκονται με τήν κριτική τών οικονομικών και κοινωνικών θεσμών που βασίζονται στην εκμετάλλευση τής μισθωτής εργασίας από τó κεφάλαιο. Με τά κείμενα τά σχετικά με τόν JAMES MILL, για «τήν κριτική τής πολιτικής οικονομίας» (PER LA CRITICA DELLA ECONOMIA POLITICA), και με τó έγχειρίδιο τής πολιτικής οικονομίας του A. WAGNER (MANUALE DI ECONOMIA POLITICA DI A. WAGNER) συμπληρώνεται ή έρευνα και ή άνάλυση στα χειρόγραφα του Μάρξ που ξαναδουλεμένα κατατάχθηκαν στα τρία βιβλία του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ και στις θεωρίες ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΞΙΑ.

Ολόκληρη ή έρευνα του συγγραφέα επεκτείνεται από τήν άνάλυση του έμπορεύματος και τής έμπορευματικής παραγωγής (και κατά συνέπεια τής άξιας και τών διαφόρων μορφών της) στη λειτουργία του χρήματος και στην κριτική άνάλυση του κεφαλαίου, πράγμα που γίνεται διά μέσου μιάς κριτικής αντιμετώπισης τής θεωρίας τών κλασικών (από τόν PETTY στον RICARDO και στον J. MILL) σε συνδυασμό με τήν λογική μέθοδο και τήν ιστορική άνάλυση.

Σ' ένα μικρό σημείωμα είναι δύσκολο να πει κανένας για τήν προσφορά αυτών τών κειμένων στη σύγχρονη οικονομική επιστήμη. "Όμως παρ' όλο που τó πρόβλημα είναι πολύ δύσκολο και πολύπλοκο δε μπορούμε να τ' αποφύγουμε.

Από τή μελέτη τών ανέκδοτων κειμένων του Μάρξ, έρχονται άμέσως στην σκέψη ώρισμένες εκτιμήσεις για τó έργο του από μερικούς οικονομολόγους, που αν για ώρισμένους κανείς δεν μπορεί να παρατηρήσει στις άπόψεις τους τίποτα τó σχετικό με τήν οικονομική επιστήμη, από όλους εκφράζεται ή άποψη ότι τά κείμενα του Μάρξ «ξεπεράστηκαν» ή ότι ή έπεξεργασία τους έγινε με μιά πρωτόγονη άνάλυση, πράγμα, που και σήμερα λέγεται πολύ συχνά για τόν SMITH και τόν RICARDO.

Ένας γνωστός σύγχρονος οικονομολόγος ό N. KALDOR, που έπεξεργάστηκε ένα οικονομομετρικό μοντέλο, άναμφισβήτητα πολύ

πιό πλήρες από τó γνωστό τών HARROLD —DOMAR ισχυρίζεται ότι ή άνάλυση του MARX για τήν καπιταλιστική οικονομία είχε όπωσδήποτε μιά περιορισμένη άξια για τήν εποχή του, και σήμερα στέκεται άδύνατη για τήν σωστή άπεικόνιση του συστήματος στην τωρινή του εξέλιξη. Γενικά οι οικονομολόγοι αυτοί ισχυρίζονται ότι ή άνάλυση του Μάρξ δεν είναι «έπίκαιρη» και συτό εκφράζεται από τους όπαδούς τής σύγχρονης όριακής θεωρίας και τών άπόψεων του KEYNES.

Έδω μπορούμε ν' αναφέρουμε και τή γνώση άποψη του SCHUMPETER που έλεγε ότι ή μη άπαραίτητη χεικωλιανή μορφή με τήν όποια ό Μάρξ ανέπτυξε τις οικονομικές του άπόψεις έκαναν πολύ δύσκολη τή μελέτη του έργου του από τους σύγχρονους οικονομολόγους.

Φυσικά, υπάρχει τεράστια διαφορά μεταξύ τών όπαδών τής όριακής θεωρίας και τής Ρικαρδιανής - Μαρξιστικής και είναι όπωσδήποτε μεγαλύτερη από τόν ένα αιώνα που χωρίζει τους σημερινούς οικονομολόγους από τόν μεγαλοφυή συγγραφέα του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.

Όμως πάνω από τήν τεράστια θεμελιακή άξια του έργου του Μάρξ, για τήν άνάλυση τών βασικών χαρακτηριστικών του κεφαλαιοκρατικού συστήματος ή μελέτη τών ANEKΔΟΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ άποκαλύπτει και τήν έντονη παρουσία του έργου του και για τήν εξέλιξη και ανάπτυξη ώρισμένων τομέων τής σύγχρονης οικονομικής επιστήμης. Πρόκειται φυσικά, από τήν μελέτη τών ANEKΔΟΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ν, άνασκαψούμε τó πνεύμα του Μάρξ σε σύγχρονους πνευματικούς όρους και όχι στην τυπική προσκόλληση πάνω στο «γράμμα» του κειμένου. Στο τέλος του τέμου υπάρχει ένα παράρτημα, μιά, «έργατική έρευνα» που έκανε ό Μάρξ τó 1880 για να έφοδιάσει τó επαναστατικό έργατικό κίνημα τής Γαλλίας με στοιχεία για τήν κατάσταση τής έργατικής τάξης. Άκόμα και σήμερα είναι κατά τήν γνώμη μας, επίκαιρη ή έρευνα αυτή, για τόν τρόπο με τόν όποιο ό Μάρξ έκανε θεωρητική θεμελίωση τών έργατικών προβλημάτων. Γι' αυτούς που άναγνωρίζουν στην μέθοδο του Μάρξ τήν μόνη σωστή επιστημονική διαδικασία για τήν κατάκτηση τής αλήθειας, τά ANEKΔΟΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ δίνουν ένα μέτρο αυτής τής τεράστιας δύναμης με τήν όποια ό θεμελιωτής του επιστημονικού σοσιαλισμού ανέπτυξε τήν επίπονη έρευνά του με πλήρη συνείδηση προκειμένου να δώσει στο παγκόσμιο προλεταριάτο έναν όδηγό και μιά ταξική συνείδηση στον άγώνα για τήν κατάργηση ενός συστήματος που βασίζεται στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΖΑΧΑΡΕΑΣ

**ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΩΤΙΑΔΗ**

“ Η ΕΞΩΣΗ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ , ,

- Το νέο βιβλίο του Δ. Φωτιάδη που θα συναρπάσει, θα συγκλονίσει, θα διδάξει.
- ‘Η παραβίαση του Συντάγματος. — Οί αγώνες του λαού κατά της βασιλικής απολυταρχίας και της καμαρίλλας — ‘Η άπότη της μεγάλης ιδέας.
- ‘Η επαναστατημένη Εύρώπη του 1848. — Οί όδομαχίες του Παρισιού. — ‘Ο αντίχτυπος στην ‘Ελλάδα. — Οί έξεγέρσεις της Ρούμελης και του Μοριά.
- ‘Η άγγλική άθαιρεσία και τὰ Παρκερικά.
- ‘Ο Κριμαϊκός Πόλεμος. — ‘Η άμυνα της Σεβαστούπολης. — Οί άπελευθερωτικοί αγώνες στην ‘Ηπειρο και στη Θεσσαλία. — ‘Η άγγλογαλλική κατοχή. — ‘Η χολέρα που ξεκλήρισε την ‘Αθήνα.
- ‘Η «Χρυσή Νεολαία» και τὰ Σκιαδικά.
- ‘Η Ναυπλιακή επανάσταση κι’ ή τραγωδία τών έξορίστων της Κύθνου.
- Οί αγώνες του Τύπου και τών διανοουμένων.
- ‘Η νικηφόρα επανάσταση του 1862. — Συμφιλίωση στρατού και λαού. — Το ψήφισμα. — ‘Η έξωση του ‘Οθωνα και της ‘Αμαλίας.
- Κάθε κεφάλαιο και μιὰ άποκάλυψη.

ΜΟΛΙΣ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΟ ΑΠ’ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΛΑΣΙΕ

‘Επίσης: ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΩΤΙΑΔΗ

◆ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

◆ ΟΘΩΝΑΣ — Η ΜΟΝΑΡΧΙΑ

◆ ΚΑΡΑ-Ι-ΣΚΑΚΗΣ

◆ ΚΑΝΑΡΗΣ (ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΙΝ)

ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΚΥΨΕΛΗΣ»

‘Εκυκλοφόρησε ό Α’ τόμος τής βιογραφίας:

ΑΡΗΣ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗΣ - Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

◆ ΓΙΑΝΝΗ ΜΠΕΝΕΚΟΥ : ΚΩΛΕΤΗΣ.

◆ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΟΛΟΓΗΜΕΝΗ (5 ΤΟΜΟΙ).

◆ ΙΣΤΟΡΙΑ Β’ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.

◆ Β. ΚΟΤΣΕΤΩΦ : ΑΔΕΛΦΟΙ ΓΙΕΡΣΩΦ.

◆ Β. ΓΙΑΝ : ΤΖΕΝΓΚΙΣ ΧΑΝ.

◆ ΛΙΖ. ΚΟΤΤΟΥ : Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ “ΚΥΨΕΛΗ,,

ΑΘΗΝΑ : ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 3 - ΤΗΛ. 624.629

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : ΕΓΝΑΤΙΑΣ 94

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΜΟΡΦΩΣΗ,,

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Μετά την ολοκλήρωση και κυκλοφορία τῶν δύο πρώτων τόμων τοῦ **ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ** τοῦ **Κ. ΜΑΡΞ**, μέ μετάφραση τοῦ **Π. Μαυρομάτη**, προσεχῶς κυκλοφορεῖ ὁ **ΤΡΙΤΟΣ ΤΟΜΟΣ**, πού μεταφράζεται καὶ ἐκδίδεται γιά πρώτη φορά στήν Ἑλλάδα.

Κ. ΜΑΡΞ

[Τ Ο Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο]

Τ Ο Μ Ο Σ Τ Ρ Ι Τ Ο Σ

Μετάφραση: Γιάννης Μιχαλόπουλος

Θεώρηση - Ἐπιμέλεια: Στάθης Τσεκούρας

Ἐπιμέλεια ἔκδόσεως: Ἀνδρέας Κωνστανταρόπουλος

Κ. ΜΑΡΞ

Τ Ο Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο

Τ Ο Μ Ο Σ Τ Ε Τ Α Ρ Τ Ο Σ

Τελευταῖα Κυκλοφόρησε στή Σ. Ἑνωση, γιά πρώτη φορά ὁ **ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΟΜΟΣ**.

Ὁ ἐκδοτικός μας οἶκος ἐτοιμάζει καὶ θά κυκλοφορήσει μετά τόν τρίτο τόμο καί τόν τέταρτο τόμο τοῦ **ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ**.

Μ Ο Ρ Φ Ω Σ Η

Α Θ Η Ν Α : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 79 - ΤΗΛ. 627.559

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : ΦΡΑΓΚΙΝΗ 2 - ΤΗΛ. 26.821